

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
----------------	--------------------------

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na posiedzeniu niejawnym w postępowaniu uproszczonym

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko H. N.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku

z dnia 17 listopada 2017 roku, sygn. akt I C 1050/17

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach:

a) drugim sentencji w ten sposób, że uchyla rozstrzygnięcie w nim zawarte,

b) czwartym sentencji w ten sposób, że zasądza od pozwanego H. N. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w B. kwotę 800 (osiemset) zł tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu,

2. oddala apelację w pozostałej części,

3. zasądza od pozwanego H. N. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w B. kwotę 400 (czterysta) zł tytułem częściowego zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt II Ca 179/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 17 listopada 2017 roku Sąd Rejonowy w Radomsku, po rozpoznaniu sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B. przeciwko H. N. o zapłatę utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 16 sierpnia 2017 roku w sprawie I Nc 1893/17 w części rozstrzygającej o należności głównej wraz z odsetkami umownymi w wysokości określonej w tymże nakazie od dnia 2 grudnia 2015 roku, należność główną zasądzoną w nakazie zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 16 sierpnia 2017 roku w sprawie I Nc 1893/17 rozłożył na 34 raty miesięczne, w tym pierwsza rata w kwocie 223,61 złotych a kolejne w kwocie po 200,00 złotych, płatne do dnia dziesiątego każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następnego od tego, w którym wyrok się uprawomocnił – z ustawowymi odsetkami od każdego uchybionego terminu płatności poszczególnych rat, nadał wyrokowi w punkcie drugim rygor natychmiastowej wykonalności, nie obciążył pozwanego kosztami procesu poniesionymi przez powoda.

Przedmiotowym pozwem powód (...) Spółka Akcyjna w B. wystąpił z żądaniem zasądzenia od pozwanego H. N. kwoty 6.823,61 złotych wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od dnia 2 grudnia 2015 roku do dnia zapłaty i obciążenia pozwanego kosztami procesu.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 16 sierpnia 2017 roku w sprawie I Nc 1893/17 uwzględniono powództwo w całości.

W zarzutach od powyższego nakazu zapłaty, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu.

W odpowiedzi na stanowisko pozwanego strona powodowa w piśmie z dnia 4 października 2017 roku wniosła o utrzymanie w mocy wydanego w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym oraz o zasądzenie kosztów procesu

Na rozprawie w dniu 17 listopada 2017 roku pozwany uznał powództwo i wniósł o rozłożenie należności na raty i nieobciążanie go kosztami postępowania

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje

W dniu 15 lipca 2015 roku H. N. złożył do dyspozycji (...) Spółki Akcyjnej w B. nieuzupełniony weksel własny in blanco z klauzulą „nie na zlecenie” podpisany przez pozwanego. W złożonej jednocześnie deklaracji wekslowej pozwany oświadczył między innymi, że weksel został wystawiony na zabezpieczenie zwrotu pożyczki udzielonej przez stronę powodową w dniu 15 lipca 2015 roku nr (...) - (...) w kwocie 5.958,00 złotych oraz wykonania innych zobowiązań wynikających z tej umowy, oraz że strona powodowa ma prawo wypełnić weksel, w taki sposób, iż została upoważniona do wpisania domicyliatu i wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą zadłużeniu pozwanego u pożyczkodawcy łącznie z kosztami sądowymi. W szczególności powód został uprawniony do uzupełnienia weksla oraz dochodzenia na jego podstawie zobowiązania przed sądem między innymi, gdy dojdzie do opóźnienia w płatności określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy, po uprzednim wezwaniu pozwanego do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

Na podstawie zawartej przez strony procesu w dniu 15 lipca 2015 roku umowy pożyczki, której spłatę zabezpieczał wskazany wyżej weksel gwarancyjny pozwany otrzymał od powoda kwotę 2.000,00 złotych, którą zobowiązał się zwrócić wraz z przewidzianymi w umowie opłatami i odsetkami w 18 miesięcznych ratach po 331,00 złotych każda z nich, począwszy od dnia 13 sierpnia 2015 roku.

W punkcie 9. umowy strony ustaliły skutki zalegania w płatnościach poszczególnych rat pożyczki, w tym dotyczące wysokości odsetek od zadłużenia przeterminowanego i sytuacji, w których pożyczkodawca ma prawo wypełnić weksel in blanco na zasadach określonych w deklaracji wekslowej.

Pozwany zaprzestał spłaty rat pożyczki, w związku z czym został wezwany do uiszczenia zaległości w terminie siedmiodniowym pod rygorem wypowiedzenia pożyczki. Następnie, wobec braku reakcji pozwanego, powód wypowiedział umowę pożyczki pismem z dnia 1 listopada 2015 roku, wzywając zarazem pozwanego do wykupu weksla w terminie do dnia 1 grudnia 2015 roku. Jednocześnie strona powodowa poinformowała pozwanego, że na dzień 1 listopada 2015 roku dług jego wynosi 6.823,61 złotych.

Strona powodowa wypełniła weksel na kwotę 6.823,61 złotych na swoją rzecz z datą płatności weksla określoną na dzień 1 grudnia 2015 roku i miejscem płatności w B. (okoliczności bezsporne).

Pozwany ma 76 lat i jest emerytem. Gospodarstwo domowe prowadzi wspólnie z żoną i niepracującą córką. Łączny dochód rodziny wynosi około 2.600,00 złotych, przy miesięcznych wydatkach przekraczających sumę 2.000,00 złotych.

W świetle powyższego stanu faktycznego sprawy, ustalonego w oparciu o treść załączonych do akt dokumentów ale i niekwestionowanych zeznań pozwanego, Sąd przyjął, iż powództwo jako uznane przez pozwanego i udowodnione przez powoda zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W niniejszej sprawie strona powodowa dochodziła roszczenia na podstawie weksła, stąd też decydujące znaczenie miała ocena zasadności jej roszczenia w świetle prawa wekslowego.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe (Dz.U. z 1936 roku, nr 37, poz.282 z późn. zm.) weksel własny zawiera: nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono, przyrzeczenie bezwarunkowego zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej, oznaczenie terminu płatności, oznaczenie miejsca płatności, nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana, oznaczenie daty i miejsca wystawienia, podpis wystawcy.

W literaturze prawniczej powszechnie przyjmuje się, że weksel jest dokumentem sporządzonym w wymaganej przez prawo wekslowe formie, zawierającym zobowiązanie osób na nim podpisanych do zapłaty określonej sumy pieniężnej oznaczonej osobie w ustalonym terminie i miejscu. Jako papier wartościowy weksel ucieleśnia w sobie pewne prawo majątkowe i dokumentuje zobowiązanie osób, które go podpisały. Złożenie podpisu jest samodzielną podstawą i przyczyną powstania zobowiązania wekslowego. Każda z osób, która sygnuje weksel staje się przez to dłużnikiem wekslowym. Tę ostatnią cechę charakterystyczną zobowiązania wekslowego doktryna prawnicza powszechnie określa jako abstrakcyjność. Innymi słowy poprzez podpisanie i wydanie weksła dłużnik wekslowy zaciąga wobec posiadacza weksła zobowiązanie, które jest oderwane od podstawy gospodarczej, w związku z którą weksel został wystawiony. Podstawa ta nie wpływa na ważność zobowiązania wekslowego, nawet jeżeli z jakichkolwiek przyczyn jest wadliwa. Posiadacz weksła, występując z roszczeniem zapłaty, nie jest zobowiązany do wykazywania istnienia podstawy gospodarczej. Wystarczy, że załączy do pozwu prawidłowo wypełniony i niebudzący wątpliwości co do autentyczności dokument weksła wraz z wezwaniem do jego wykupu. W literaturze prawniczej panuje zgoda, że weksel może spełniać między innymi funkcję gwarancyjną, która polega na tym, że jeżeli wręczeniu weksła nie towarzyszy wola odnowienia dotychczasowego zobowiązania, weksel pełni funkcję zabezpieczającą określony stosunek cywilnoprawny. Wierzycielowi zatem obok roszczenia pierwotnego przysługuje nowe roszczenie – wekslowe. Wierzyciel jest uprawniony do dochodzenia swych roszczeń na podstawie stosunku cywilnoprawnego lub na podstawie weksła.

W niniejszej sprawie strona powodowa przedłożyła weksel, który zdaniem Sądu zawiera wszystkie ustawowe elementy. Stąd roszczenie powoda w wyżej wskazanym zakresie zostało uwzględnione. Powód wykazał bowiem zarówno istnienie, jak i treść stosunku podstawowego, którego wykonanie przez pozwanego przedmiotowy weksel zabezpieczał, pozwany nie wykazał zaś, by sposób wypełnienia przez powoda weksła był niezgodny z podpisaną przez niego deklaracją wekslową - ostatecznie uznał powództwo wobec dokumentów dostarczonych przez stronę powodową.

Wobec powyższego roszczenie jest tak zasadne wobec należności głównej jak i umówionych odsetek od zadłużenia, a w konsekwencji należało orzec o utrzymaniu w mocy nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, który zawierał pozytywne rozstrzygnięcie w przedmiotowym zakresie.

Co się tyczy rozłożenia zasądzonego roszczenia na raty, Sąd dążąc do efektywności wykonania niniejszego wyroku, a mając na względzie sytuację materialną pozwanego, skorzystał z dobrodziejstwa przewidzianego w treści art. 320 kpc. Sąd musiał przy tym zważyć interesy obydwu stron postępowania – choć rata ustalona w wyroku nie będzie niska dla pozwanego, to jednak przy takiej jej wysokości odracza spłatę długu o kolejne 34 miesiące, a nie można zapominać, iż zobowiązanie pozwanego zostało zaciągnięte ponad 2 lata temu.

Z tych samych względów Sąd mając na względzie art. 102 kpc, uznał za słuszne nie obciążać pozwanego kosztami niniejszego procesu. Uprowadzając ewentualne zarzuty strony powodowej trzeba stwierdzić, iż obciążenie pozwanego poniesionymi przez powoda (reprezentowanego nota bene przez stałego radcę prawnego, a nie powołanego ad hoc do

niniejszej sprawy) kosztami w znacznej wysokości z pewnością utrudniłoby, o ile nie uniemożliwiło, spłacenie przez niego kwoty należności głównej.

O rygorze natychmiastowej wykonalności orzeczono w punkcie 3. sentencji na podstawie art. 333§1 punkt 2 kpc.

Powyższy wyrok apelacją zaskarżyła powódka.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

I. Naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na rozstrzygnięcie, a to:

1. art. 320 k.p.c. poprzez jego zastosowanie z zupełnym pominięciem interesów wierzyciela, poprzez zbyt wysokie rozstratowanie i brak klauzuli natychmiastowej wymagalności całej kwoty w przypadku uchybienia w zapłacie raty przez pozwanego;

2. art. 102 k.p.c. poprzez jego zastosowanie pomimo braku podstaw do zastosowania.

Stawiając powyższe zarzuty wnosila o:

1. uchylenie pkt 2 zaskarżonego wyroku, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zmianę pkt 2 w ten sposób, że kwota 6823.61 zł zostanie rozłożona na 24 raty po 284,30 zł każda, płatnych do dziesiątego każdego miesiąca począwszy od miesiąca po uprawomocnieniu się wyroku, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od każdego uchybionego terminu płatności, a ponadto w przypadku uchybienia zapłaty którejkolwiek raty, cała niezapłacona należność będzie natychmiast wymagalna;

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, za obie instancje; ewentualnie

3. wnosila o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji w innym składzie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda w przeważającej części jest uzasadniona.

Trafnie zarzuca autor środka odwoławczego, że w realiach niniejszej sprawy nie zaistniały przesłanki uzasadniające rozłożenie na raty zasądzonej od pozwanego sumy pieniężnej.

Zgodnie z treścią art. 320 kpc. w szczególnie uzasadnionych wypadkach Sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Przepis ów ma postać wyjątku od zasady, że uprawnionemu należy się świadczenie, które jest zasądzone jako kwota jednorazowa.

Wyjątkowy charakter unormowania zawarty w w/w przepisie ma to znaczenie, że należy dokonywać jego wykładni ścieśniającej.

Rozłożenie na raty zasądzonego świadczenia jest zawężone do przypadków szczególnie uzasadnionych. Chodzi więc o sytuacje wyjątkowe, w których zasądzenie świadczenia jednorazowo sprzeciwia się regułom słuszności.

Omawiany przypadek w niniejszej sprawie wbrew twierdzeniom Sądu Rejonowego nie zachodził. Treść motywów pisemnych zaskarżonego wyroku wskazuje, że Sąd I instancji nadmierną uwagę poświęcił sytuacji materialnej pozwanego, pomijając odpowiednie wyważenie interesów obu stron postępowania. Rozłożenie na raty w istotny sposób osłabia pozycję wierzyciela, który w takiej sytuacji „doszedłby” do wykonania zobowiązania po upływie kilku lat, co już chociażby wobec istniejącej stopy inflacji jest nie do zaakceptowania.

Pozew w niniejszej sprawie wpłynął dnia 2 lutego 2016 roku. zaoczny wyrok zapadł natomiast dnia 27 listopada 2017 roku. Jest to upływ czasu - rok i 8 miesięcy. Pozwany więc miał wystarczająco dużo czasu na zgromadzenie środków na pokrycie długu.

Z tych przyczyn orzeczono jak wyżej (art. 386 § 1 kpc).

Sąd Okręgowy nie uwzględnił natomiast apelacji w zakresie zaskarżenia pkt 4 sentencji wyroku Sądu I instancji, akceptując stanowisko, które było zaprezentowane w płaszczyźnie art. 102 kpc.

Te same reguły słuszności legły u podstaw rozstrzygnięcia o kosztach procesu za drugą instancję. Sąd biorąc pod uwagę sytuację rodzinną i materialną pozwanego obciążył go kosztami jedynie częściowo tj. w wysokości 400 złotych.